

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
PAŽINIMAS IR KULTŪRA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. Renatas Berniūnas	Filosofijos fakultetas, Bendrosios psichologijos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
?	-	Pasirenkamas

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario (6 semestras)	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Psichologijos įvadas	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
3 kr.	81 val.	32 val.	49 val.

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Bendrosios kompetencijos: • Gebėjimas rasti, analizuoti ir sisteminti informaciją iš įvairių šaltinių • Gebėjimas suprasti informaciją atsižvelgiant į rasinius, etninius, lyčių ir religinius žmonių skirtumus • Gebėjimas taikyti žinias ir spręsti problemas • Gebėjimas bendrauti profesinėje aplinkoje žodžiu ir raštu Specifinės kompetencijos: • Gebėjimas analizuoti ir kritiškai vertinti kognityvines kultūros teorijas bei empirinių tyrimų duomenis, taip pat taikyti juos analizuojant kultūrinius bei socialinius reiškinius • Gebėjimas suprasti ir moksliskai paaiškinti tiek biologines, tiek kultūrinės kognityvinių struktūrų ištakas, taip pat suprasti atskiras temas, kurios yra analizuojamos iš 'pažinimo ir kultūros' perspektyvos (kaip socialinis žinojimas, moralė, kasdieniai konceptai, ritualai, religiniai konceptai, materialūs artefaktai ir pan.). • Gebėjimas rasti ir sisteminti kiekybinius ir kokybinius kognityvinio mokslo bei antropologijos duomenis iš įvairių šaltinių, juos interpretuoti ir suprantamai pateikti kitiems, gebėjimas panaudoti tarpdalykines žinias analizuojant bendrus pažinimo procesus bei kultūrinę transmisiją.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai žinos pagrindines kognityvinio mokslo teorines prielaidas, kultūrinius bei socialinius procesus aiškinančias kognityvines teorijas, pagrindines kultūros temas, kurios yra analizuojamos iš kognityvinės perspektyvos.	Paskaitos (probleminis dėstymas) su vaizdiniu demonstravimu; savarankiškas tekstų skaitymas; užduočių sprendimas (atvejų analizė, teorijų palyginimas ir kritinė analizė) seminarų metu ir savarankiškai	Tekstų pristatymai paskaitų metu; atsakymai į klausimus žodžiu ir raštu (atviri ir /ar uždari klausimai)

Studentai sugebės suprasti ir kritiškai įvertinti kognityvinio mokslo, antropologinę ir filosofinę pažinimo ir kultūros temas literatūrą, psichologinių mechanizmų bei kultūros transmisijos sąsajas, galės argumentuoti pasirinktą teorinį požiūrį ir tyrimo metodus, reikalingus konkrečiai problemai spręsti	Savarankiškas tekstų skaitymas, referato pasirinkta tema ruošimas ir pristatymas; studentų daromų pranešimų aptarimas; perskaitytos medžiagos aptarimas ir aiškinimas; užduočių sprendimas (atvejų analizė, teorijų palyginimas ir kritinė analizė) paskaitų metu ir savarankiškai	Tekstų pristatymai paskaitų metu; atsakymai į klausimus žodžiu ir raštu (atviri ir /ar uždari klausimai)
Studentai sugebės parašyti 'pažinimo ir kultūros' relevantiškos literatūros analitinę apžvalgą, dalyvauti akademinėse diskusijose, pateikti mokslinių tyrimų rezultatus (raštu, žodžiu, panaudojant vaizdines informacijos raiškos priemones)	Referato ruošimas ir pristatymas (tekstų skaitymas, problemos tyrimas ir pristatymas), pateikiamų tezių gynimas, aiškinimas ir argumentavimas	Referato teksto (iki 20000 spaudos ženklų) ir jo pristatymo įvertinimas
Studentai, remdamiesi kognityvinėmis teorijomis ir tyrimo metodais, sugebės nustatyti ir analizuoti kultūrinės ir socialines problemas, jų priežastis ir padarinius, taip pat pateikti šios analizės rezultatus įvairiems klausytojams	Savarankiškas tekstų skaitymas, referato pasirinkta tema ruošimas ir pristatymas; studentų daromų pranešimų aptarimas; perskaitytos medžiagos aptarimas ir aiškinimas; užduočių sprendimas (atvejų analizė, teorijų palyginimas ir kritinė analizė) paskaitų metu ir savarankiškai	Tekstų pristatymai paskaitų metu; atsakymai į klausimus žodžiu ir raštu (atviri ir /ar uždari klausimai)
Studentai sugebės naudotis duomenų bazėmis, surasti reikalingą kiekybinę ir kokybinę psichologinę ar kitokią informaciją vietiniuose ir tarptautiniuose šaltiniuose, taip pat įvertinti šią informaciją	Referato ruošimas ir pristatymas (tekstų skaitymas, problemos tyrimas ir pristatymas)	Referato teksto (iki 20000 spaudos ženklų) ir jo pristatymo įvertinimas
Studentai žinos pagrindines tarpdalykinių tyrimų sritis (evoliucinės ir kognityvinės psichologijos, kognityvinės antropologijos, filosofijos), sugebės rasti tinkamą mokslinę informaciją ir taikyti ją analizuojant pažinimo ir kultūros problemas	Paskaitos (probleminis dėstymas) su vaizdiniu demonstravimu; savarankiškas tekstų skaitymas; užduočių sprendimas (atvejų analizė, teorijų palyginimas ir kritinė analizė) paskaitų metu ir savarankiškai; studentų referatų pristatymas ir aptarimas	Tekstų pristatymai paskaitų metu; atsakymai į klausimus žodžiu ir raštu (atviri ir /ar uždari klausimai)

Temos	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys

	Paskaitos	Konferencijos	Seminariai	Parabos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Viaskontakinis darbas	Savaraikiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas: (a) 'pažinimo ir kultūros' problematikos pristatymas; (b) bendros kognityvinio mokslo teorinės bei metodologinės prielaidos; (c) 'kultūros' apibrėžimas iš kognityvinės perspektyvos.	4						?	?	Pagrindinė literatūra, paskaitų medžiaga
2. Įgimtos kognityvinės struktūros ir kultūra: (a) evoliucinė psichologija ir kultūra; (b) kultūros epidemiologija (D. Sperber teorija); (c) kultūros evoliucija (Boyd ir Richardson teorija).	6								Pagrindinė literatūra, paskaitų medžiaga
3. Kultūra ir kognityvinių struktūrų formavimas: (a) tarpkultūriniai mąstymo skirtumai (R. Nisbett kultūros psichologijos teorija); (b) kultūros modeliai kognityvinėje antropologijoje.	4								Pagrindinė literatūra, paskaitų medžiaga
4. Eksperimentinė filosofija kaip empirinė kasdinių konceptų analizė: (a) kasdienis laisvos valios konceptas; (b) kasdienis sąmonės konceptas	4								Pagrindinė literatūra, paskaitų medžiaga
5. Moralės psichologija: (a) kognityvinės ir kultūrinės moralinių vertinimų ištakos (J. Haidt teorija); (b) kasdienis moralinės atsakomybės konceptas.	4								Pagrindinė literatūra, paskaitų medžiaga
6. Kultūrinių įsitikinimų formavimas (D. Sperber psichologinė įsitikinimų formavimo teorija)	2								Pagrindinė literatūra, paskaitų medžiaga
7. Ritualai ir religija: (a) ritualizuoto elgesio kognityvinės ištakos; (b) P. Boyer religinių konceptų kognityvinė teorija.	4								Pagrindinė literatūra, paskaitų medžiaga
8. Kognityviniai artefaktai (materiali aplinka kaip mąstymo įrankiai)	2								Pagrindinė literatūra, paskaitų medžiaga
Iš viso:	32								

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	50	Semestro	Atsiskaitymas raštu (analitinis esė)

		pabaigoje (birželio mėn.)	
Pranešimo pristatymas per tarpinį atsiskaitymą (kolokviumas)	30	Antroje semestro dalyje paskirtu metu	Studentų parengtų pristatymo vertinimo kriterijai (taikoma 10 balų skalė): 1. Susipažinimas su literatūra ir jos supratimas, informacijos patikimumo įvertinimas; pateikiamų idėjų pagrindimas ir apibendrinimas (60 proc. pažymio). 2. Pristatymo aiškumas, įdomumas, auditorijos įtraukimas (40 proc. pažymio).
Tekstų pristatymas ir dalyvavimas diskusijose paskaitų metu	20	Per paskaitas	Bus vertinamas perskaitytos privalomos ir papildomos literatūros supratimas ir analizė.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
1. Boyer, P.	2001	Religion explained: the evolutionary origins of religious thought.		New York: Basic Books.
2. Clark, A. & Chalmers, D.	1998	The Extended Mind	Analysis, 58(1): 7-19.	
3. Cosmides, L. & Tooby, J.	1994	Origins of domain specificity: The evolution of functional organization	Mapping the Mind: Domain specificity in cognition and culture. L. Hirschfeld and S. Gelman, eds.	New York: Cambridge University Press.
4. de Munck, V.	2000	Culture, self, and meaning		Waveland Pr. Inc
5. Friedenber, J. & Silverman, G.	2006	Cognitive science : an introduction to the study of mind		Sage Publications, Inc.
6. Haidt, J., & Joseph, C.	2007	The moral mind: How 5 sets of innate moral intuitions guide the development of many culture-specific virtues, and perhaps even modules	In P. Carruthers, S. Laurence, and S. Stich (Eds.) The Innate Mind, Vol. 3.	New York: Oxford
7. Lienard, P. & Boyer, P.	2006	Whence Collective Rituals? A Cultural Selection Model of Ritualised Behaviour.	American Anthropologist, 108 (4), 814 – 827.	
8. Knobe, J. & Nichols, S.	2008	Experimental Philosophy		New York: Oxford University Press
9. Kronenfeld, B. & de Munck, V.	2011	A Companion to Cognitive Anthropology		Wiley
10. Richerson, P. J. and Boyd, R.	2005	Not by genes alone : how culture transformed human evolution		Chicago; London, University of Chicago Press.
11. Nisbett, R. E.	2003	The geography of thought: how Asians and Westerners think differently... and why.		Nicholas Brealey Publishing: London.
12. Sperber, D.	2006	Why a deep understanding of cultural evolution is incompatible with shallow psychology	In N. Enfield & S. Levinson (Eds.) Roots of Human Sociality	

Papildoma literatūra				
1. Bermudez, J. L.	2010	Cognitive science: an introduction to the science of the mind		Cambridge University Press.
2. de Muck, C.	2000	Culture, Self, and Meaning		Waveland Pr. Inc.
3. Sperber, D.	1996	Explaining culture: a naturalistic approach		Blackwell.